

[Ole Bjørn Kraft.]

arbejdsviljen, ingen indrømmelse til de synspunkter, som der dog må tages hensyn til, når denne skat skal vedtages, ingen hensyntagen til valgets resultat. Regeringen ved, at forslaget ikke kan gennemføres i den forelagte skikkelse — den har selv erklæret det i de taler, den har holdt. Vi opfordrer den nu til at vise sin vilje til samarbejde i gerning ved her ved finanslovdebattens afslutning som indledning til et samarbejde — det samarbejde, den selv har påkaldt, og som er nødvendigt — at imødekomme den henstilling, de to partier, venstre og det konservative folkeparti, har formet i vor dagsorden. Den er — således ser jeg den — et tilbud fra disse to partier om at få et samarbejde i gang ved, at der fra begge sider, både regeringens og oppositionens side, vises forståelse af dette samarbejdes nødvendighed. Hvis regeringen forstår det, hvis det ikke bare har været tomme ord og talemåder, hvis regeringen er villig til i gerning tydeligt og klart at vise sin vilje, så tror jeg, at en dør vil åbnes til det samarbejde, som skal i gang.

Jeg skal derfor slutte med at anbefale det høje ting at vedtage og den høje regering at modtage de to partiers forslag om en dagsorden.

Bertel Dahlgaard: Der har under dette finanslovsforslags behandling været talt om det nordiske samarbejdes vilkår, efter at også tanken om en nordisk toldunion er stillet i bero, og i denne forbindelse er — jeg tror af det ærede medlem hr. Erik Eriksen — den norske statsminister Gerhardsens tale forleden i Malmø blevet hilst med tilfredshed. Jeg tror for min del ikke, at talen bør forlede os til optimisme. Statsminister Gerhardsen lagde ikke skjul på, at det var Norges frygt for svensk og dansk industri og måske også for dansk landbrug, der standse arbejdet. Motiveringen synes ikke stærkt underbygget, da der såvidt mig bekendt var villighed til forhandling om enhver form for overgangsordninger, og det er jo erkendt, at det danske landbrug er rede til at afstå fra enhver tanke om erobring af det norske hjemmemarked, som norsk landbrug selv måtte ønske at forsyne. Men i hvert fald tror jeg ikke, at man skal søge at skjule sagens stranding, hellere erkende skuffelsen. Selvfølgelig har hvert af landene ret til alene selv at skønne over, om dets interesser tilsiger et nærmere nordisk samarbejde på det ene eller det andet område, men alligevel er det bittert for den nordiske tanke at erkende, at hver gang de store

skridt skulle tages, så brister det, og på det handels- og toldpolitiske område er det så meget bitrere, som det netop var i de nærmeste år efter krigen, de største muligheder var tilstede for en tilpasning af de tre landes økonomi til en toldunions vilkår. Det er i disse år, der i de tre lande planlægges og gennemføres store kapitalinvesteringer, som burde ske under hensyn til et fælles nordisk marked. Tiden var belejlig, også fordi mindskelsen af den tyske konkurrence gav et pusterum. For hvert år, der går, øges de vanskeligheder, der skal overvindes.

Det var i 1863, kravet om et fælles nordisk toldsystem for første gang rejstes på det nordiske nationaløkonomiske møde i Göteborg. Tanken opretholdtes gennem lange tider, senere stillede spørgsmålet af forskellige årsager i bero, men tanken overvintrede, og da krigen var forbi, opfordrede alt i verdensudviklingen os til at skride til handling på samme måde, som man gjorde det i Beneluxlandene, men det glippede, og sandsynligheden taler vel nu for, at vi kommer til at fejre 100 års jubilæet for de store forspildte muligheder på det handels- og toldpolitiske område i forholdet mellem de nordiske lande.

Under disse forhold er det, jeg atter nævner den mulighed at overveje spørgsmålet dansk-svenske forhandlinger. Det er et spørgsmål, om det nordiske samarbejde, set i et større perspektiv, ikke ville vinde ved, at mulighederne for to landes samvirken føres længst muligt frem, når det ikke lykkes mellem dem alle tre. Da vi gennemførte den nordiske møntunion i sin tid, skete det ved, at der først sluttedes en dansk-svensk møntunion i 1873, og så kom Norges tiltræden 2 år efter i 1875. Jeg hører til dem, der trods alle skuffelser i det nordiske samarbejde siger, at vi må prøve igen og igen. Den nordiske tanke har aldrig kunnet virkeliggøres, men den har heller aldrig kunnet dø. Det er vor pligt aldrig at give op, men måske er det den første betingelse for at nå videre, at vi åbent erkender, at vore handlinger slet ikke står mål med de skåltaler, der udveksles landenes repræsentanter imellem ved de festlige lejligheder. Statsminister Gerhardsen gav sin tilslutning til, at repræsentanter for de nordiske rigsdage atter mødtes til åben meningsudveksling om vigtige problemer. Der er for mit vedkommende ikke tvivl om, at sådanne møder skaber den klarhed, som mest af alt er ønskelig for det nordiske samarbejde. Med de udtalelser, statsminister Gerhardsen fremsatte om, at tanken vedrørende en toldpolitisk tilnærmelse mellem landene endnu ikke er opgivet, burde Norge